

6 LENTOKONEMÄNTY

Vedenkorkeuden vaihtelut

Perämeri on kuin laakea pesuamme: laaja mutta matala. Siksi vallitsevat tuulet heijastuvat myös merenpinnan nousuihin ja laskuihin. Pintavesi liikkuu tuulensuuntien mukaan ja pakkautuu etenkin lounais- ja länsituulella rannikolle. Vastaavasti idän ja pohjoisen puoleiset tuulet saattavat paljastaa jokisuiston laajat matalikot. Vaihtelut ovat nopeita, sen vuoksi turvallinen venepaikka ja tuulten tarkkailu on tärkeää. Etenkin seuraavat myrskyt ovat jääneet seudun asukkaiden mieliin: Mauri-myrsky 22.9.1982, Sanna-myrsky 11.8.1985 ja Hannu-myrsky 27.12.2011, jolloin Perämeri kohosi muutamassa tunnissa yli 160 senttimetriä normaalitason yläpuolelle.

Veneet jäivät hietikkojen saartamiksi Villenrannan edustalla 15.7.1977. Pohjoismyrsky laski Perämeren pintaa yli metrillä. Taustalla oikealla häämöttää Hellänletto, jonka ankara jäidenlähtö oli jyrännyt saman vuoden kevättalvena lähes puuttomaksi.

Taavetin kaupunki

Kurtinhaudan takarannan niemenkärkeä, Kurtinhaudan nokkaa, sanottiin "Taavetin kaupungiksi" siellä 1900-luvun alussa asuneen Tahvo Husson mukaan. Nokan asukkaat olivat kalastajia ja laivanlastaajia. Asumukset olivat pieniä ja hataria. Vielä 1950-luvulla eräässä mökissä oli maalattia. Asumusten lisäksi nokalla oli verkkovajoja ja talollisten lohikellareita. Ihmiset elivät korostetun yhteisöllisesti, kuten koko vanhan Kurtinhaudan asukkaat.

Nokalla oli oma hiekkapohjainen uimarantansa, Ukkolanranta (tunnetaan nykyisin Ritapuun rantana), jota ei pidä sekoittaa nykyiseen Ukkolanrantaan. Vanhalla Ukkolanrannalla kasvaa lentokonemännyksi sanottu mänty, jonka latvusto on kuin ylöspäin avoimet kämmenet. Erikoinen puu houkutteli lapsia, jotka istuskelivat sen sylissä leikkien lentokonetta.

Rannassa oli kyläläisten yleinen pyykkipaikka. Naisväki pyykkäsi suuren padan äärellä, ja lapset pulikoivat vedessä. Rediltä laivoista kantautui vinssien kitinää ja lautojen läiskettä. Joella puuskutti hinaaja proomut perässään.

Vaistomaisesti hän katsoi kaksin käsin puristamaansa muhkeaa mäntyä ylöspäin ja oli taas kirmaileva lettipäätyttö, joka piti tapanaan kulkea uimassa lapsiparven mukana Loukeen niemen ja Kivinokan välisessä pienessä hiekkapohjaisessa lahdessa. Kiipesivätkö he silloin juuri tähän puuhun? Oliko tämän puun latvassa se istuimen muotoinen haara, jossa he tapasivat istua ja katsoa tapittaa merelle, kauemmas; toisiin maailmoihin?

Yksi lentokonemännyssä istuneista "lentäjistä" on Joni Skiftesvik. Lapsuusleikkien kaltainen puu on siirtynyt hänen romaaneihinsa Isäni, sankari (1987), Kotikoivuinen mies (1999) ja Salli Koistisen talvisota (1995).